

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33858
Nom	Història de la producció documental i bibliogràfica
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1007 - Grau en Informació i Documentació	Facultat de Geografia i Història	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1007 - Grau en Informació i Documentació	12 - Historia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
BOSCA CODINA, JOSE VICENTE	361 - Història Medieval i Ciències i Tècniques Historiogràfiques
MANDINGORRA LLAVATA, MARIA LUZ	361 - Història Medieval i Ciències i Tècniques Historiogràfiques

RESUM

Es tracta d'una matèria bàsica que aborda l'estudi diacrònic dels diferents processos de producció de llibres i documents al món occidental, a l'hora que analitza les diverses instàncies institucionals i socials que n'estan implicades, inclòs l'estudi des de la perspectiva de gènere. Els continguts d'aquesta assignatura es complementen amb els corresponents a la matèria bàsica "H^a de la transmissió i conservació dels texts.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Hom recomana un coneixement general dels grans períodes que es possible identificar a la Història d'Europa i d'Espanya en particular, així com de les estructures socials i culturals que són pròpies dels esmentats períodes.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

1007 - Grau en Informació i Documentació

- Capacitat d'organització i planificació del treball.
- Comunicació oral i escrita en la llengua nativa.
- Reconeixement de la diversitat i la multiculturalitat.
- Raonament crític en l'anàlisi i la valoració d'alternatives.
- Capacitat per a l'aprenentatge autònom.
- Coneixement d'altres cultures i costums.
- Motivació per la qualitat.
- Compromís amb el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- Compromís amb els valors democràtics i la cultura de la pau.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

1. L'alumne serà capaç d'identificar i reconèixer les diferents fases de l'evolució diacrònica que experimenta la producció bibliogràfica i documental en Occident.
2. L'alumne serà capaç d'identificar i distingir les principals tipologies formals de llibres i documents que mostra la història de la cultura escrita occidental.
3. L'alumne coneixerà les diferents instàncies implicades en la producció de llibres i/o documents en la història d'Occident.
4. L'alumne coneixerà els diversos processos de la producció bibliogràfica i documental en les diferents etapes històriques.
5. L'alumne sabrà utilitzar correctament les categories d'anàlisi i els conceptes vinculats a la història de la cultura escrita.
6. L'alumne serà capaç de comprendre i valorar críticament el significat de la producció de llibres i documents en els diferents períodes històrics.
7. L'alumne serà capaç de valorar críticament la diferent relació que homes i dones han mantingut amb la cultura escrita en la història d'Occident.
8. L'alumne adquirirà una consciència crítica de la relació existent entre els esdeveniments i processos

actuals i els pretèrits.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els orígens de la producció bibliogràfica i documental a l'Occident

1. La revolució de l'escriptura a Grècia.
 - 1.1. El trencament que representa l'alfabet grec respecte als sistemes de escriptura precedents.
 - 1.2. Els efectes de l'alfabetització. Difusió social de l'escriptura i transformacions culturals.
2. La societat romana i l'extensió de les formes de la producció de llibres i documents a Europa.
 - 2.1. Característiques generals de la producció d'escriptura a Roma (s. VII a. C.-s. VI d. C.).
 - 2.2. La producció documental en el món romà.
 - 2.3. La producció de llibres.

2. La producció de llibres i documents abans de l'aparició de la impremta

1. Alta i plena Edat Mitjana.
 - 1.1. La monopolització eclesiàstica de la cultura escrita i les noves formes de producció, us i conservació de allò escrit.
 - 1.2. La renovada alfabetització occidental.
2. La producció bibliogràfica i documental a la baixa Edat Mitjana.
 - 2.1.- Característiques generals del model de cultura escrita occidental en la baixa Edat Mitjana.
 - 2.2.- El document públic, un instrument al servei de la monarquia.
 - 2.3.- El notariat i el document privat.
 - 2.4.- El naixement de les Universitats i les noves formes de producció del llibre.
 - 2.5.- Alfabetització dels laics.
 - 2.6.- L'Humanisme i les transformacions en la producció del llibre.

3. Lera tipogràfica: canvis i permanències

1. Aparició i difusió de la impremta de tipus mòbils.
 - 1.1. La impremta: condicions de possibilitat i valoració històrica.
 - 1.2. Els inicis de la tipografia de caràcters mòbils a Europa.
 - 1.3. El llibre imprès al període incunable: característiques generals.
 - 1.4. Del manuscrit a l'imprès: transformacions en els mecanismes de producció del llibre.
 - 1.5. El naixement d'un llibre nou.
 - 1.6. Nou repertori i model enciclopèdic.
2. La nova realitat de la producció d'escriptura a lera tipogràfica.
 - 2.1. La constitució de l'Estat Modern i les transformacions en la producció del document públic.
 - 2.2. La regulació dels usos de l'escriptura.
 - 2.3. El rebuig d'allò escrit.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Estudi i treball autònom	42,50	0
Lectures de material complementari	25,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	12,50	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**ASSISTÈNCIA A CLASSES**

Hi haurà quatre hores de classes presencials a la setmana, és a dir, d'activitat a l'aula habitual de l'assignatura o del grup, al llarg de les quals els professors exposaran i explicaran aquells aspectes fonamentals que guiaran l'alumne en l'estudi i comprensió dels diferents temes. En aquestes classes s'atendrà tant als continguts de naturalesa històrica que són objecte d'estudi en aquesta assignatura, com als procediments i mètodes de treball aplicats als diferents testimonis que constitueixen els fonaments empírics dels esmentats continguts. A aquest efecte, es durà a terme l'anàlisi de diferents materials que seran proporcionats pels professors per al desenvolupament de les diferents sessions.

LECTURES OBLIGATÒRIES

A fi d'aprofundir en aspectes monogràfics de particular relleu en relació amb el programa de l'assignatura, els/las estudiants/es hauran de realitzar diverses lectures obligatòries que seran objecte d'avaluació. Els títols de les lectures i les dates dels corresponents controls s'indiquen a l'Annex de la Guia docent de l'assignatura.

ALTRES ACTIVITATS A L'AULA

Al llarg del curs, es projectarà, a l'horari habitual de les classes, una pel·lícula relacionada amb la Història de la cultura escrita. Els/les estudiants, de manera individual, n'elaborarà un comentari escrit i l'exposarà de manera oral en un temps que no excedirà de cinc minuts de durada. El títol de la pel·lícula i el calendari de projecció, lliurament de comentaris i exposicions figuren en l'Annex a la Guia docent de l'assignatura.

PREPARACIÓ DE L'EXAMEN

Per a la preparació dels diferents temes, amb vista a la realització de l'examen i dels controls temàtics, resultarà fonamental tindre presents els continguts explicats a l'aula, així com les lectures particularment recomanades per a cadascun dels temes, que apareixeran convenientment assenyalades a la bibliografia específica de cada tema.

AVALUACIÓ

1. LECTURES OBLIGATÒRIES

A fi d'aprofundir en aspectes monogràfics de particular relleu en relació amb el programa de l'assignatura, els/les estudiants/es hauràn de realitzar diverses lectures obligatòries que seran objecte de control i avaluació. El control de cada lectura es farà en les dates i segons el procediment que s'estipula a l'Annex de la Guia docent de l'assignatura.

Les lectures obligatòries representen el 30% de la qualificació final. Les qualificacions obtingudes regiran per a les dues convocatòries del curs acadèmic. En cap cas seran recuperables.

2. ALTRES ACTIVITATS A L'AULA

Al llarg del curs, es projectarà, a l'horari habitual de les classes, una pel·lícula relacionada amb la Història de la cultura escrita. Els/les estudiants, de manera individual, n'elaborarà un comentari escrit i l'exposarà de manera oral en un temps que no excedirà de cinc minuts de durada. El títol de la pel·lícula i el calendari de projecció, lliurament de comentaris i exposicions figuren en l'Annex a la Guia docent de l'assignatura.

L'activitat representa el 20% de la qualificació final. Les notes obtingudes regiran per a les dues convocatòries del curs acadèmic. En cap cas seran recuperables.

3. EXAMEN

Seràn objecte de l'examen els continguts explicats a l'aula que respondran als diferents punts del programa. L'examen consistirà en una prova escrita en la qual es valoraran especialment la precisió i el rigor en el tractament de les dades, la coherència en l'exposició dels continguts i la capacitat de relacionar conceptes. L'examen es realitzarà en la data oficial fixada pel Centre i constituirà el 50% de la nota total. **Tanmateix, cal advertir que només faran mitjana amb la resta de qualificacions aquells exàmens que obtinguen una nota mínima de 5.**

4. CONTROLS TEMÀTICS

Es realitzaran controls temàtics dels temes 1 i 2 del programa, que, en cas de ser superats, permetran eliminar la matèria avaluada. Els/les estudiants/es que aproven els dos controls només s'examinaran del tema 3 el dia de l'examen final. Per altra banda, els/les alumnes que no hagen aprovat un o els dos controls deuran recuperar a l'esmentat examen la part o parts suspeses. Els controls temàtics es realitzaran en les dates i hores que s'hi indiquen a l'Annex a la guia docent de l'assignatura.

NOTA:

Aquesta avaluació parteix de la premissa que la docència a la Universitat de València és, per definició, una docència presencial. En aquest sentit, el/la alumne/a ha de tindre present que l'assistència, tant a les classes teòriques com a aquelles de caràcter pràctic, és fonamental per a un adequat seguiment dels continguts de l'assignatura. El/la alumne/a ha de tindre present igualment la possibilitat d'una matrícula a temps parcial quan no li siga possible assistir a la totalitat de les assignatures que componen un curs complet (60 crèdits). Amb tot, s'establirà la possibilitat, en els casos que estiguen adequadament justificats i per a aquells alumnes que ho sol·liciten, de ser avaluat sense necessitat d'assistir a la totalitat o a part de les classes. En aquests casos l'alumne/a ha de procedir de la següent manera:

- Cal comunicar al principi del curs als/les professors/es responsables de l'assignatura la incidència per la qual li és impossible assistir a classe, que ha d'estar adequadament justificada de forma documental.
- Els/Les professors/es responsables, a la vista d'aquesta informació, decidiran la possibilitat d'avaluació sense assistència total o parcial a les classes de l'assignatura.

Els/les alumnes que es troben en aquesta situació, hauran de presentar, per a ser avaluats/des, la totalitat de treballs requerits pels professors/es (no necessàriament idèntics als requerits durant el curs) així com també podran ser cridats a defensar-los oralment davant el propi professor, i realitzaran una prova de coneixements adquirits. El pes dels treballs en la qualificació final serà d'un 50% i el de la prova de coneixements el 50% restant.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BARBIER, F. (2005) Historia del libro. Madrid, Ed. Alianza.
- BONO HUERTA, J. (1990) Breve introducción a la diplomática notarial española. Sevilla, Ed. Junta de Andalucía.
- CASTILLO GÓMEZ, A. (2004) Historia mínima del libro y la lectura. Madrid. Ed. Siete Mares.
- CASTILLO GÓMEZ, A. (coord.) (2002) Historia de la cultura escrita. Del Próximo Oriente Antiguo a la sociedad informatizada. Gijón, Ed. Trea.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (2000) Manual de historia del libro. Madrid, Ed. Gredos.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (1998) Historia del libro español. Madrid, Ed. Gredos.
- ESCOLAR SOBRINO, H. (1988) Historia del libro. Salamanca, Ed. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. 3 vols.
- MILLARES CARLO, A. (1981) Introducción a la historia del libro y de las bibliotecas. México, Ed. Fondo de Cultura Económica.
- PETRUCCI, A. (1999) Alfabetismo, escritura, sociedad. Barcelona, Ed. Gedisa.
- PETRUCCI, A. (2011) Libros, escrituras, bibliotecas. Salamanca, Ed. Universidad de Salamanca.
- PRATESI, A. (1987) Genesi e forme del documento medioevale. Roma, Ed. Jouvence.
- CAVALLO, G. (2017) Escribir, leer, conservar: tipologías y prácticas de lo escrito, de la Antigüedad al Medioevo. Buenos Aires, Ed. Ampersand.

Complementàries

- BONO, J. (1979-1982) Historia del Derecho Notarial Español. Madrid, Ed. Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España. 2 vols.

- CAMBIANO, G; CANFORA, I.; LANZA, D. (dirs.) (1992-1996) Lo spazio letterario della Grecia antica. Roma, Ed. Salerno Editrice. 3 vols.
- CAVALLO, G. (ed.) (1977) Libri e lettori nel medioevo. Guida storica e critica. Roma-Bari, Ed. Laterza.
- CAVALLO, G.; FEDELI, P.; GIARDINA, A. (dirs.) (1989-1991) Lo Spazio letterario della Roma Antica. Roma, Ed. Salerno Editrice. 5 vols.
- CAVALLO, G.; LEONARDI, C.; MENESTÓ, E. (dirs.) (1992-1993) Lo Spazio letterario del Medioevo. Roma, Ed. Salerno Editrice. 3 vols.
- CHARTIER, R.; MARTIN, H.J. (dirs.) (1982/1986) Histoire de l'édition française. Paris, Ed. Promodis. 4 vols.
- GARCÍA DE VALDEAVELLANO, L. (1998) Curso de Historia de las instituciones españolas (de los orígenes al final de la Edad Media). Madrid, Ed. Alianza Editorial.
- PETRUCCI, A. (ed.) (1990) Libros, editores y público en la Europa moderna. Valencia, Ed. Institución Alfonso el Magnánimo.